

Το τρίτο στάδιο της υπαρξιακής πορείας του Ασώτου: Η σωτηρία (Προσευχή - Θεία λατρεία - εξιλέωση).

[Ορθοδοξία](#) / [Χριστιανική Ανθρωπολογία](#)

Η μετάνοια που φτάνει στην αποκορύφωσή της με την εξομολόγηση, είναι επιστροφή στο Θεό, αποκατάσταση των σχέσεων με Αυτόν και αρχή επικοινωνίας μαζί του με την προσευχή. Έτσι, όταν σκεφτούμε πως ο πατέρας της παραβολής αλληγορεί όχι μονάχα τον πνευματικό πατέρα ως αντιπρόσωπο του Θεού μπροστά στον οποίο γίνεται η εξομολόγηση, αλλά και τον ίδιο το Θεό, τον ουράνιο Πατέρα, «τον φιλόανθρωπον πατέρα και Θεόν», όπως λέει ο Ζιγαβηνός, τότε μπορούμε να καταλάβουμε πως η εξομολόγηση του ασώτου είναι συνάμα και μια προσευχή προς το Θεό, είναι διάλογος ανάμεσα στο Εγώ και στο Συ. Πρόκειται επομένως για μια «κατ' ιδίαν» προσευχή, ατομική προσευχή, που πριν εκφραστεί σαν αίτημα συγνώμης περνά μέσα από την περισυλλογή, την ενδοσκόπηση και την αυτοκριτική. Μιαν αυτοκριτική που ως συναίσθηση ενοχής, στην περίπτωση του ασώτου, έχει πάνω του υπαρξιακά μεταμορφωτικά αποτελέσματα, οδηγώντας τον στη μετάνοια που, όπως είπαμε, είναι επιστροφή στο Θεό, επανασύνδεση μαζί του με την προσευχή.

Μετά την ατομική προσευχή του Εγώ προς το Συ του Θεού ακολουθεί η ομαδική, η κοινή προσευχή με τη συμμετοχή του «ημείς». Σύμφωνα με τον Fr. Heiler (στο κλασικό του έργο για την προσευχή: *Das Gebet*), η κοινή προσευχή είναι το μέσο και η ύψιστη έκφραση της κοινής θείας λατρείας.

Κύριο χαρακτηριστικό της είναι η ευχαριστία. Είναι η ευχαριστήρια προσευχή, το ευχαριστήριο δείπνο δηλαδή που παραθέτει ο πατέρας της παραβολής σε φίλους και γνωστούς για να γιορτάσει με μουσική και χορούς την επιστροφή του αγαπημένου του γιου, σφάζοντας «τον μόσχον τον σιτευτόν» για να φάνε όλοι και να ευφρανθούν. Θυσιάζει ο σπλαχνικός πατέρας για χάρη του παιδιού του ό,τι καλύτερο έχει, το μόσχο το σιτευτό, για να γιορτάσει την επιστροφή και τη μετάνοιά του. Μια μετάνοια που «ως έκφραση ενός πνεύματος βαθείας ταπεινώσεως αποτελεί πραγματική θυσία» κι αυτή.

Το δείπνο της παραβολής του ασώτου είναι το «δείπνον [το] μέγα» της γνωστής παραβολής, στ' οποίο «άνθρωπος τις... εκάλεσε πολλούς». Είναι το δείπνο του γάμου που, σύμφωνα με μίαν άλλη παραβολή, ετοίμασε ένας βασιλιάς για το γιο του. Το γαμήλιο δείπνο που ετοίμασε και ο πατέρας στον άσωτο γιό του, μετά την επιστροφή του. Γι' αυτό κι έδωσε εντολή να του φορέσουν στο χέρι δακτυλίδι.

Όπως στην παραβολή για το γαμήλιο δείπνο του βασιλιά, έτσι και στην παραβολή του ασώτου, το δείπνο είναι μια αλληγορία της θείας Λειτουργίας που κατέχει την κεντρική θέση μέσα στη δημόσια λατρεία της Εκκλησίας ως «βασιλείας του Θεού». Ο μόσχος ο σιτευτός που προσφέρθηκε σ' αυτό το δείπνο για να πανηγυρίσουν την επιστροφή του ασώτου υιού, είναι, όπως «ο υιός του βασιλέως»

στο γαμήλιο δείπνο, ο Υιός του Θεού. Αυτή είναι η επίσημη ερμηνεία των Πατέρων για το μόσχο και το δείπνο της παραβολής. «Αυτός ο μόσχος λένε οι Πατέρες ότι είναι ο Υιός του Θεού και το πανηγύρι η θεία Λειτουργία, η σύναξη και η ζωή της Εκκλησίας». Έτσι, όπως λέει, λόγου χάρη, ο Κύριλλος Αλεξανδρείας, «ο μόσχος ο σιτευτός» είναι «ο Χριστός, το άμωμον ιερείον, ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου, ο θυόμενος και εσθιόμενος»•

Με αυτή την έννοια, η θυσία του μόσχου του σιτευτού στην παραβολή είναι, σύμφωνα με την πατερική ερμηνεία, το μυστήριο της θείας Ευχαριστίας ως το κέντρο της θείας Λειτουργίας. Η σταυρική δηλαδή θυσία του Θεανθρώπου, η εξιλαστήρια θυσία του Υιού του Θεού, είναι το άγιο σώμα και το τίμιο αίμα του Χριστού. Είναι, όπως λέει πάλι ο Κύριλλος Αλεξανδρείας, «το κατά Χριστόν μυστήριο, η φρικώδης και μεγάλη θυσία, ης μετασχείν εφείναι τοις επανιούσιν εξ αμαρτίας».

Σαν τέτοια λοιπόν η θυσία αυτή, ως ιερό μυστήριο δηλαδή, φέρνει τη λύτρωση στον αμαρτωλό, σε κάθε άσωτο, όπως και στον ίδιο τον άσωτο της παραβολής. Η συμμετοχή του στο δείπνο όπου «έθυσεν ο πατήρ [αυτού] τον μόσchon τον σιτευτόν», στο «δείπνον το μέγα», στη «μεγάλην θυσίαν», που είναι συμμετοχή στη θεία Κοινωνία ως «φάρμακον αθανασίας», συμβολίζει την πνευματική του ανάσταση από το θάνατο της αμαρτίας. Ένα γεγονός για το οποίο έπρεπε όλοι τους να χαρούν ιδιαίτερα, όπως είπε και ο πατέρας στο μεγαλύτερο γιο του: «Ευφρανθήναι δε και χαρήναι έδει, ότι ο αδελφός σου ούτος νεκρός ην και άνέζησε, και απολωλώς ην και ευρέθη». Αυτή τη χαρά και την ευφροσύνη λοιπόν ένιωσε περισσότερο απ' όλους ο άσωτος με την επιστροφή του στο πατρικό σπίτι που είναι συνάμα και επιστροφή στη ζωή. Είναι η ευτυχία, το πουλί της ευτυχίας που βρήκε κι ο Σάντκο του παραμυθιού, όταν ύστερ' από επίμονες και κοπιαστικές αναζητήσεις αποφάσισε κι αυτός να γυρίσει στην πατρική γη, νιώθοντας πια να έχει λυτρωθεί από τις ατέλειωτες περιπλανήσεις του.

Μια τέτοια λύτρωση, όπως αυτή που ένιωσε, μαζί με τον Σάντκο, και ο Πάρσιφαλ, στο θρύλο του Γκράαλ, όταν ανακάλυψε το Άγιο Ποτήριο, είχε νιώσει στην πραγματικότητα και ο άσωτος με την επιστροφή του «από χώραν μακράν» όπου είχε περιπλανηθεί μέσα στην πλάνη της αμαρτίας. Μια λύτρωση με την οποία συμπληρώνεται και το τρίτο στάδιο της υπαρξιακής πορείας του που διακρίνεται, όπως το πρώτο και το δεύτερο, από τρεις επίσης φάσεις: την προσευχή, τη θεια λατρεία και την εξιλέωση ή τη λύτρωση. Τη λύτρωση αυτή που απορρέει από τη θυσία του Χριστού ως εκδήλωση αγάπης του Θεού, ότι «ούτως ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε τον υιόν αυτού τον μονογενή έδωκεν...».

Η αγάπη είναι η αποκορύφωση της όλης πορείας του ασώτου που άρχισε, όπως

είδαμε, από το φόβο μπροστά στην ελευθερία που επιδεινώθηκε με τον κίνδυνο να πεθάνει από την πείνα όταν «εγένετο λιμός ισχυρός», για να καταλήξει στο δείπνο της αγάπης με το χορτασμό του από «τον μόσχον τον σιτευτόν». Μιας πορείας που άρχισε από το φόβο για τη στέρηση τροφής ή για οποιαδήποτε άλλη στέρηση ως συνέπεια μιας αδέσμευτης ελευθερίας, της αποστασίας του, που όταν τη συνειδητοποίησε, μεταβλήθηκε ο φόβος του αυτός σε δέος, σε σεβασμό, σ' ευσέβεια, για να καταλήξει σε αγάπη όταν ο φιλεύσπλαχνος πατέρας του «δραμών επέπεσεν επί τον τράχηλον αυτού». Έτσι που η αγάπη να απωθήσει τελικά το φόβο, σύμφωνα με τα λόγια του Ευαγγελιστή της αγάπης: «Η τελεία αγάπη έξω βάλλει τον φόβον».

(Μιχ. Κ. Μακράκη, Η ψυχολογία του Ασώτου, Εκδ. Αρμός σ. 44-49)

<http://bit.ly/18cUdND>